

TØNDER
KOMMUNE

Miljøgodkendelse af husdyrbrug

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	3
2	AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	5
3	VILKÅR	6
	3.1. GRUNDFORHOLD	6
	3.1.1. Generelle forhold	6
	3.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	7
	3.2.1. Driftsforstyrrelser og uheld	7
	3.2.2. Ammoniak	7
	3.3. HUSDYRBRUGETS AREALER	7
	3.3.1. Ejede og forpagtede arealer	7
	3.4. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER	7
4	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	8
	4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG	8
	4.1.1. Stald og anlæg	8
	4.1.2. Energiforbrug	12
	4.1.3. Vandforbrug	13
	4.1.4. Affald	13
	4.1.5. Management og egenkontrol	13
	4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	14
	4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering	14
	4.2.2. Spildevand	15
	4.2.3. Transport	15
	4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld	16
	4.2.5. Støj	16
	4.2.6. Skadedyr	16
	4.2.7. Kemikalier og pesticider	17
	4.2.8. Olie og brændstof	17
	4.2.9. Ensilage	17
	4.2.10. Foder	17
	4.2.11. Lys	17
	4.2.12. Husdyrbrugets ophør	18
	4.2.13. Ammoniak	18
	4.2.14. Lugt	20
	4.2.15. Støv	21
	4.3. HUSDYRBRUGETS AREALER	21
	4.3.1. Ejede og forpagtede arealer	21
	4.4. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER	22
	4.4.1. Beskyttet natur inden for udbringningsarealer	22
	4.4.2. Bilag I-arter	22
	4.4.3. Bilag IV-arter	22
	4.5. NITRAT OG FOSFOR	26
	4.5.1. Nitrat og fosfor til vandløb og søer	26
	4.5.2. Nitrat til Vadehavet	27
	4.5.3. Nitrat til grundvand	29
	4.5.4. Fosfor til Vadehavet	30
5	HØRINGER	31

6	KLAGE VEJLEDNING	32
7	BILAG.....	33
8	REFERENCER	34

1 INDLEDNING

Morten Gad har den 26. august 2016 søgt om tillæg til miljøgodkendelse på Kjærgårdvej 2, 6520 Toftlund.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen nr. 88096 (version 5) og fiktivt skema nr. 87991 (version 3) med tilhørende bilag samt supplerende oplysninger modtaget ved behandling af sagen.

Husdyrbruget på Kjærgårdvej 2 ejes og drives af Morten Gad, som også er kontaktpersonen.

Tidligere godkendt 22. september 2009

På ejendommen er der den 22. september 2009 meddelt miljøgodkendelse til en udvidelse af produktionen **fra** 126 malkekøer (årsdyr, tung race), 28 småkalve (årsdyr, tung race, 0-6 mdr.), 98 kvier og stude (årsdyr, tung race, 6-25 mdr.) svarende til 189,53 DE, **til** 210 malkekøer (årsdyr, tung race), 26 småkalve (årsdyr, tung race, 0-3 mdr.), 22 kvier og stude (årsdyr, tung race, 22-25 mdr.), 98 tyrekalve (tung race 40-60 kg.), svarende til 263,32 DE.

I godkendelsen fra 2009 er endvidere godkendt en forlængelse af kostalden 12 m mod syd, ny halmlade i forlængelse af kostalden i nordlig retning, ny gyllebeholder på 4.500 m³, udvidelse af befæstet areal øst for kostalden og ny møddingsplads.

Bortfald af del af miljøgodkendelsen der ikke er udnyttet, 2014

Ved Tønder Kommunes tilsyn på ejendommen i oktober 2014 vurderes det, at den del af miljøgodkendelsen af 22. september 2009 der vedrører ændring af dyreholdet er taget i brug (ændring i eksisterende stalde). Det tilladte dyrehold vurderes efter tilsyn på ejendommen at være 149 malkekøer, 31 småkalve, 104 opdræt og 80 tyrekalve svarende til 266 DE. Da staldforlængelsen, møddingsplads samt gyllebeholder og halmlade endnu ikke er opført anses den del af godkendelsen for bortfaldet.

Skift i dyretype, 2016

Den 28. april 2016 har Tønder Kommune givet tilladelse til skift i dyretyper under anmeldeordningen jf. § 31 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹. Det tilladte dyrehold på ejendommen er derfor 659 slagtekalve 55-400 kg svarende til 209 DE.

Tilladelse til foderlager, 2016

Den 8. juni 2016 har Tønder Kommune givet tilladelse til opførelse af foderlade i forlængelse af eksisterende stald under anmeldeordningen jf. § 27 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Foderladen på 688 m² (21x32,75 m) er ikke godkendt til dyrehold. Der er den 1. juli givet byggetilladelse til foderladen.

Tillæg til miljøgodkendelse, 2016

Denne ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse vedrører ændret anvendelse af foderlade til dybstrøelsesstald til tyrekalve. Dyreholdet ændres til 750 slagtekalve 55-400 kg (238 DE). Fremover placeres kalvehytter på eksisterende plansilo.

Kontaktoplysninger:

Navn: Morten Gad

Adresse: Kjærgårdvej 2, 6520 Toftlund

Tlf.: 28 25 53 88

E-mail: gaardesminde@live.dk

Bedriftsoplysninger:

Navn: Kjærgård

CVR: 37571687

CHR: 52883

Rådgiver: Lene Egtved Andersen, Kolding Herreds Landbrugsforening

Sagsbehandler: Christence R. Andersen, Tønder Kommune

Kvalitetssikring: Peder Key Jensen, Tønder Kommune

2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler godkendelse til:

Husdyrproduktion:

Dyreholdet ændres til 750 tyrekalve, tung race (55-220 kg) og 750 slagtekalve, st. race (220-400 kg).

Projekterede anlæg:

Ændret anvendelse af foderlade til dybstrøelsesstald.

Udbringningsarealer:

142 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra 750 slagtekalve (55-400 kg) svarende til 238 DE.

Godkendelsen er meddelt efter § 11 i husdyrloven².

Vi vurderer i kapitel 4, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget ved at anvende den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning med tilhørende miljøredegørelse og efterlever vilkårene i kapitel 3.

Vi har vurderet at projektet ikke kan påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter. Vurderingen er foretaget efter §§ 7 og 11 i habitatbekendtgørelsen³.

Hvor intet andet er nævnt, skal vilkårene være overholdt når godkendelsen tages i brug.

Husdyrbruget skal leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning fremgår af kapitel 6.

Christence R. Andersen

Miljømedarbejder

Tønder, den 8. september 2016

3 VILKÅR

Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

Det bemærkes, at der er vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse af 22. september 2009, se bilag 4 som stadig er gældende for hele anlægget.

3.1. GRUNDFORHOLD

3.1.1. Generelle forhold

3.1.1.1. Denne godkendelse bortfalder hvis den ikke er udnyttet inden 2 år efter den er meddelt. Godkendelsen er udnyttet når bygge- og anlægsarbejder eller når udvidelsen eller ændringen af dyreholdet er påbegyndt. Dog med den forudsætning at den udnyttelse som er påbegyndt, færdiggøres i et rimeligt tempo, hvilket normalt vil sige at den skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb.

3.1.1.2. Husdyrbruget godkendes til et maksimalt dyrehold på 750 tyrekalve, tung race (55-220 kg) og 750 slagtekalve, tung race (220-400 kg). Dyrene skal opstaldes om anført i tabellen:

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Eksist. Stald (tidl. Kostald)	Sengestald med spalter	Ungtyr, 275 stipladser (220-400 kg)	659	138,25
1	Eksist. Stald (tidl. Kostald)	Dybstrøelse	Ungtyr, 38 stipladser (220-400 kg)	91	19,09
1	Eksist. Stald (tidl. Kostald)	Dybstrøelse	Tyrekalve, 30 stipladser (55-220 kg)	80	8,63
2	Ny tilbygning (tidl. foderlade)	Dybstrøelse	Tyrekalve, 150 stipladser (55-220 kg)	396	42,71
5	Kalveytter	Hytter, udendørs på fast gulv med afløb	Tyrekalve, 104 stipladser (55-220 kg)	274	21,35
I alt					238,23

Kjærgårdvej 2

- 1: Eksisterende stald
- 2: Ny tilbygning
- 3: Gyllebeholder
- 4-5: Plansilo og kalveytter
- 6: Foderlade

3.1.1.3. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

3.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.2.1. Driftsforstyrrelser og uheld

3.2.1.1. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende skal det opbevares i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område hvor beholderne står, skal udformes så at den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

3.2.1.2. Der skal udarbejdes en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal indsendes til Tønder Kommune senest 1. december 2016.

3.2.2. Ammoniak

3.2.2.1. På staldarealer med dybstrøelse skal der bruges rigeligt med strøelse, samt foregå en passende udskiftning af strøelse, således at der sikres en tør overflade på gødningsmåtten.

3.3. HUSDYRBRUGETS AREALER

3.3.1. Ejede og forpagtede arealer

3.3.1.1. Der må kun udbringes husdyrgødning på de ejede og forpagtede arealer, der er vist på bilag 2.

3.3.1.2. På husdyrbruget skal der hvert år være 1 % efterafgrøder ud over det til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Dette skal fremgå af markplanen og fremvises til miljømyndigheden på forlangende. Dokumentation skal gemmes i minimum 5 år.

3.4. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER

3.4.1.1. Der skal opretholdes en gødningsfri bræmme på minimum det omfang (mindst 2 m), der kan ses på luftfoto fra 2012 omkring det – jf. naturbeskyttelseslovens⁴ § 3 - beskyttede vandhul beliggende mellem mark 1-0 og 18-0, se side 25 og bilag 2.

4 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Denne godkendelse bygger på oplysningerne i den elektroniske ansøgning nr. 88096, version 5 med tilhørende bilag. Til beregning af det generelle ammoniakreduktionskrav for selve udvidelsen af dyreholdet er anvendt det "fiktive" ansøgnings-skema nr. 87991 version 3.

4.1.1. Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående skemaer samt situationsplanen i bilag 1.

Tilladt dyrehold før Miljøgodkendelse efter ny husdyrlov

Staldafsnit	Staldsystem	Dyretype	Antal	DE
Kostald	Sengestald med spalter	Malkekøer, tung race	110	129,4
Kostald	Sengestald med spalter	Kvier/stud 6-25 mdr. tung race	98	35,6
Kalvehytter	Dybstrøelse	Småkalv 0-3 mdr, tung race	15	2,8
Kostald - afsnit med strøelse	Dybstrøelse	Malkekøer, tung race	10	11,8
Kostald - afsnit med strøelse	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter	Malkekøer, tung race	6	7,1
Kostald - afsnit med strøelse	Dybstrøelse	Småkalv 3-6 mdr, tung race	13	2,9
Total				189,5

Tilladt dyrehold iflg. Miljøgodkendelse § 12 - 22. september 2009

Staldafsnit	Staldsystem	Dyretype	Antal	DE
Kostald	Sengestald med spalter og skraber	Malkekøer, tung race	185	217,6
Kostald	Sengestald med spalter og skraber	Kvier/stud 22-25 mdr. tung race	22	10,2
Kalvehytter	Dybstrøelse	Småkalv 0-3 mdr, tung race	26	4,8
Kostald - afsnit med strøelse	Dybstrøelse	Malkekøer, tung race	15	17,6
Kostald - afsnit med strøelse	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter	Malkekøer, tung race	10	11,8
Kostald - afsnit med strøelse	Dybstrøelse	Tyrekalve 40-60 kg, tung race	98	1,2
Total				263,3

Tilladt dyrehold efter skift i dyretype - 28. april 2016

Staldafsnit	Staldsystem	Dyretype	Antal	DE
Eksist. Stald (tidl. Kostald)	Sengestald med spalter*	Ungtyr (220-400 kg)	659	138,25
Eksist. Stald (tidl. Kostald)	Dybstrøelse	Tyrekalve (0-6 mdr)	65	7,01
Ny tilbygning	Dybstrøelse	Tyrekalve (0-6 mdr)	396	42,71
Kalvehytter	Hytter, udendørs på fast gulv med afløb	Tyrekalve (0-6 mdr)	198	21,35
Total				209,32

*Spalteskrabere indgår ikke længere i staldsystemet da stalden ændres til holddrift med båse der spærres de langsgående spaltegange.

Tilladt dyrehold jf. dette tillæg – 8. september 2016

Staldafsnit	Staldsystem	Dyretype	Antal	DE
Eksist. Stald (tidl. Kostald)	Sengestald med spalter	Ungtyr, 275 stipladser (220-400 kg)	659	138,25
Eksist. Stald (tidl. Kostald)	Dybstrøelse	Ungtyr, 38 stipladser (220-400 kg)	91	19,09
Eksist. Stald (tidl. Kostald)	Dybstrøelse	Tyrekalve, 30 stipladser (55-220 kg)	80	8,63
Ny tilbygning	Dybstrøelse	Tyrekalve, 150 stipladser (55-220 kg)	396	42,71
Kalvehytter	Hytter, udendørs på fast gulv med afløb	Tyrekalve, 104 stipladser (55-220 kg)	274	29,55
Total				238,23

Kjærgårdvej 2

- 1: Eksisterende stald
- 2: Ny tilbygning
- 3: Gyllebeholder
- 4-5: Plansilo og kalvehytter
- 6: Foderlade

Generelle lokaliseringskrav jf. § 6 i husdyrloven

Nærmeste byzone- eller sommerhusområde i forhold til nye staldanlæg (foderlade der ændres til stald), og eksisterende staldanlæg hvor husdyrbruget ændres, er Toftlund by som ligger 1,2 km mod nord.

Kjærgårdvej 2 ligger ca. 1,2 km syd for Toftlund, ca. 900 m syd for et areal der er planlagt til byformål i den sydlige udkant af Toftlund (lokalplan 1.2-29).

Kjærgårdvej 2 ligger mere end 1,5 km fra nærmeste område omfattet af lokalplan i landzone det drejer sig om lokalplan 015-4.6, andels kartoffelmelsfabrik, syd for Toftlund.

Afstanden fra de eksisterende stalde på Kjærgårdvej 2 til nærmeste nabobeboelser, uden landbrugspligt, på Lerbækvej 4 er ca. 790 m. Ansøger ejer selv nabobeboelsen på Kjærgårdvej 4.

Afstandskravene i husdyrlovens § 6 er overholdt.

Generelle afstandskrav jf. § 8 i husdyrloven

Der er ingen vandforsyningsanlæg inden for 50 m.
Der ligger ingen vandløb eller søer inden for 15 m.
Der er ingen offentlig/privat fællesvej inden for 15 m.
Der ligger ingen levnedsmiddelvirksomhed inden for 25 m.
Der ligger ingen beboelse på samme ejendom inden for 15 m.
Der er ingen naboskel indenfor 30 m.

Afstandskravene i husdyrlovens § 8 er overholdt.

BAT-niveau

Eksisterende stald

Stalden er opført i 2000 som en dybstrøelsesstald til malkekøer. I 2006 er stalden ændret til en stald med spaltegulv og senge. Den fremtidige produktion på ejendommen vil være slagtedyrekalve. Indretningen i stalden ændres således, at tyrekalvene kan opdeles i hold. En del af tyrekalvene og ungtyrene vil fortsat gå på dybstrøelse mens størstedelen af ungtyrene vil gå på eksisterende spalter med sengepladser. Spalteskrabere indgår ikke længere i staldsystemet da stalden ændres til holddrift med båse der spærrer de langsgående spaltegange. Fordelingen bliver som vist i tabellen på side 6. Dvs. 38 stipladser til ungtyre og 30 stipladser til tyrekalve på dybstrøelse samt 275 stipladser til ungtyre på spalter.

Der findes ingen emissionsgrænseværdi for slagtedyrekalve. BAT-emissionsgrænseværdien i den eksisterende stald er fastlagt ud fra normtal for ammoniakfordampning.

Ny tilbygning

I forlængelse af den eksisterende stald er der i juni 2016 godkendt en ny tilbygning på 32,75x21 meter (688 m²). Tilbygningen er oprindeligt godkendt som foderlade men anvendelsen ændres med dette tillæg til dybstrøelsesstald til tyrekalve.

Der findes ingen emissionsgrænseværdi for tyrekalve på dybstrøelse. BAT-emissionsgrænseværdien i den nye tilbygning er fastlagt ud fra normtal for ammoniakfordampning.

Beregning af BAT-niveau

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 2.272,65 kg N/år **ud fra "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)".**

BAT-redegørelse

BAT er at bruge rigeligt med strøelse, samt en passende udskiftning af strøelse, således at der sikres en tør overflade på gødningsmåtten. For at sikre at BAT-niveauet opnås, stilles derfor vilkår 3.2.2.1.

Det fremgår af ansøgningen at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 2.272,65 kg N/år.

BAT-vurdering

Idet ammoniakemissionsniveauet for det ansøgte projekt er på niveau med det fastlagte BAT-niveau, vurderer vi at projektet lever op til bedste tilgængelige teknik.

Landskabelige hensyn

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for

- Natura 2000-områder,
- naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser m.v.
- områder med landskabelig værdi,
- uforstyrrede landskaber,
- områder med særlig geologisk værdi,
- rekreative interesseområder,
- værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer,
- kirkeomgivelser,
- kystnærhedszonen,
- lavbundsarealer,
- skovrejsningsområder,
- fredede områder,
- beskyttede naturtyper,
- standbeskyttelseslinje,
- klitfredningslinje,
- skovbyggelinje,
- sø- og åbeskyttelseslinje,
- kirkebyggelinje,
- fortidsmindelinje,
- beskyttede sten- og jorddiger.

Vurdering

Da der ikke sker nybyggeri og kun mindre udvendige ændringer af det eksisterende anlæg, vurderes ændringen af foderlade til stald ikke at have indflydelse på de landskabelige værdier, de kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske, rekreative værdier i området.

Beliggenhed i forhold til Natura 2000 områder, § 3 beskyttede naturområder og potentiel ammoniakfølsom skov

Omkring Kjærgårdvej 2 og i oplandet findes flere søer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Markerne 1-0 og 18-0 grænser op til det samme vandhul.

Nærmeste terrestriske § 3 type er en mose på ca. 3.900 m² der ligger ca. 110 m sydvest for Kjærgårdvej 2.

Hovedparten af arealerne afvandes af Fiskbæk og tilløb hertil. De er i Regionplanen målsat som gyde- og opvækstområde for laksefisk (B1). Målsætningen er opfyldt i tilløbet fra nord men ikke på strækningerne i selve Fiskbæk der afvander hovedparten af arealerne.

Harmoniarealet afvander til Vadehavet. Der er ca. 2 km til nærmeste Natura 2000-område (Habitatområde H201 – Mandbjerg Skov).

Dele af Kjærgårdvej 2 med tilhørende udbringningsarealer ligger inden for områder der i regionplanen er udpeget som naturområder, men ingen af arealerne ligger indenfor særligt næringsfattige naturområder.

Udbringningsarealerne langs Fiskbæk ved Kjærgårdvej 2 ligger op til spredningskorridoren, der er udlagt langs Fiskbæk. Den ansøgte ændring af driften af Kjærgårdvej 2 medfører ikke fysiske indgreb for åen eller arealerne omkring den eller væsentlige ændringer i påvirkningen af åen.

Den ansøgte drift vurderes derfor ikke, at have væsentlig betydning for åens funktion som spredningskorridor.

En del af udbringningsarealerne omkring Kjærgårdvej 2 er udpeget som lavbundsarealer af klasse III, hvor der er lille risiko for okkerudledning. De ansøgte ændringer af anlæg og drift af Kjærgårdvej 2 medfører ikke ændringer i drænforhold på de berørte arealer og ændrer derfor ikke på risikoen for okkerudledning.

Bygge-/beskyttelseslinjer, fredninger, landskab og natur

Ejendommen på Kjærgårdvej 2, 6520 Toftlund er ikke placeret inden for uforstyrrede landskaber, områder med særlig geologisk værdi eller i kirkeomgivelser.

Ansøgningen omfatter ikke nybyggeri men ændring af foderlade til dybstrøelsesstald til tyrekalve. Der er i juni 2016 givet tilladelse til opførelse af foderladen i forlængelse af eksisterende stald under anmeldelse jf. § 27 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vurdering

I tilladelsen vurderes det, at foderlageret ikke er til skade for miljøet, og at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes idet bygningen ligger i tilknytning til det eksisterende byggeri og bygges i samme materialer og farver. Dette ændres ikke i forbindelse med denne tillægsgodkendelse om ændret anvendelse af bygningen til dyrehold.

4.1.2.

Energiforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Lavenergibelysning, naturlig ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperatursyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

På ejendommen omlægges produktionen fra malkekvæg til produktion af slagtedyrekalve. Der skal således ikke længere anvendes energi til mælkekøling samt til selve malkeanlægget.

Der er i tidligere godkendelse oplyst, at der er lys i stalden døgnet rundt, dog med reduceret mængde om natten (natsænkning), af hensyn til dyrene. Der er desuden udendørslys i form af neonrør ved begge gavlender af kostalden. Disse betjenes manuelt.

For at opnå den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår til husdyrbruget om at føre driftsjournal over ejendommens ressourceforbrug.

Vurdering

Vi vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til energibesparende foranstaltninger. Der stilles ikke nye vilkår til energiforbrug.

4.1.3. **Vandforbrug**

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Iblødsætning af staldene inden vask, vask med højtryksrensere, brug af drikkebrug til opsamling af vandspild samt daglig inspektion og reparation af eventuelle lækager.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Eventuelle lækager findes og repareres hurtigst muligt.

Vurdering

Vi vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til vandbesparende foranstaltninger. Der stilles ikke nye vilkår til vandforbrug.

4.1.4. **Affald**

Husdyrbruget håndterer og bortskaffer affaldet i overensstemmelse med kommunens regulativer.

Ansøgeren er bekendt med at reglerne i bekendtgørelse om opbevaring af døde produktionsdyr⁵ skal efterleves.

Vurdering

Der er i tidligere godkendelse stillet vilkår om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug. Der stilles i dette tillæg ikke yderligere vilkår til affaldshåndtering.

4.1.5. **Management og egenkontrol**

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Træning og uddannelse af medarbejdere, registrering af vand, energiforbrug og foder, affaldsdannelse, anvendelse af handelsgødning og husdyrgødning samt udarbejdelse af gødningsplaner. Vi vurderer at de ovenstående tiltag også er BAT med hensyn til management på kvægbedrifter.

Vurdering

Der er i tidligere godkendelse stillet vilkår om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug. Derudover stilles der i dette tillæg vilkår til at der føres journal over ekstra efterafgrøder jf. vilkår 3.3.1.2.

Der stilles ikke yderligere vilkår til management.

Under forudsætning af, at ejendommen drives på den beskrevne måde, vurderer vi, at der anvendes BAT med hensyn til management.

4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.2.1. Gødningsoptag og -håndtering

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT

- at tilpasse gødningsmængden arealets størrelse og afgrødernes behov,
- at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og optag af næringsstoffer forekommer,
- at undgå at sprede gødningen, når markerne er mættet med vand, er oversvømmet, frosne eller dækket af sne,
- Ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- Ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb,
- at sprede gødning så at lugtgener mindskes,
- at opbevare gyllen i stabile beholdere eller gyllelaguner med låg/plastikdække eller flydelag.

Samtlige ovenstående punkter er implementeret i dansk lov.

For at undgå punktforurening er der i tidligere godkendelse stillet vilkår om, at markstak ikke må placeres samme sted hvert år. Dette vilkår er stadig gældende og det vurderes, at der således er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, således at gødningshåndtering og opbevaring ikke er til gene for omgivelserne.

Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholdere og i kanaler under stald samt fortank. På ejendommen er der følgende fordeling i forhold til opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning:

Beholder	Kapacitet	Beholderkontrol
Gyllebeholder på ejendommen	1.820m ³	14. april 2016
Gyllebeholder lejet, Tøndervej 8	250 m ³	24. januar 2015
Kanaler	500 m ³	-
I alt	2.570 m ³	-

Der produceres i alt 1.519 tons gylle pr. år samt 859 tons dybstrøelse. Overfladevand fra plansiloen ledes til gyllebeholder. Plansiloen er ca. 2.700 m² og der regnes med en årlig nedbørsmængde på 700 mm svarende til 1.890 m³ pr. år. Opbevaringskapaciteten er dermed ca. 9 måneder.

Gyllebeholderen på Kjærgårdvej 2 har fået foretaget beholderkontrol i foråret 2016. Beholderkontrollen gav ikke anledning til bemærkninger. På den lejede beholder på Tøndervej 8 er der blevet foretaget beholderkontrol i januar 2015. Heller ikke her var der anledning til bemærkninger.

Vurdering

Der er ikke særlige forhold på ejendommen der giver anledning til at stille nye vilkår til gødningsopbevaring og håndtering. Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til BAT.

4.2.2. **Spildevand**

Spildevand fra produktionen udgøres af drikkevandsspild, tagvand samt vand fra vask af stalde og maskiner. Ejendommen har egen boring. Drikkevandsboringen er placeret på modsatte side af vejen (DGU 150.924).

For at kunne kontrollere vandforbruget er der tidligere stillet der vilkår til opsætning af vandmåler. Vilkåret er stadig gældende.

Vask af landbrugsmateriel foregår på betonplads. Vaskevand ledes til gyllebeholder. Det vurderes, at forholdene er forsvarlige, såfremt der ikke foretages affedtning/vask af olierede maskindele. Regnvand ledes via samlebrønd til en bæk.

I tidligere godkendelse er det oplyst, at saft fra ensilageplads opsamles i beholder til ensilagesaft, og udsprinkles. Der anvendes ikke længere ensilage på ejendommen. Med dette tillæg søges der om, at anvende eksisterende plansilo til kalvehytter. Vand fra pladsen med kalvehytter skal fremover ledes til gyllebeholder.

Tagvand fra eksisterende driftsbygninger samt ny foderlade ledes via samlebrønd til Fiskbæk syd for ejendommen. Fiskbæk har målsætningen B1, hvilket ikke er opfyldt.

Toilettet i driftsbygningen er taget ud af brug.
Rengøringsvand til vask af stald ledes til gyllebeholder.

Vurdering

Det vurderes, at spildevandsforholdene er forsvarlige, såfremt der ikke foretages affedtning/vask af olierede maskindele på ejendommen og afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 15 m fra gyllebeholdere og pumpebrønde sikres, så der ikke i. f. m. uheld ved beholderne kan afledes gylle til afløbssystemet.

Der gøres opmærksom på at afledning af sanitært spildevand og tagvand fra driftsbygninger og andet overfladevand til dræn/vandløb, nedsivning eller lignende ikke er omfattet af denne miljøgodkendelse men kræver særskilt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen⁶ fra Tønder Kommune. Forholdene omkring afledning af husspildevand er heller ikke omfattet af denne godkendelse.

4.2.3. **Transport**

Antallet af transporter af brændstof, affald, døde dyr og foder øges ikke i forbindelse med udvidelsen. Der vil være en øget transport af dyr til slagtning. Der er ikke længere mælketransporter på ejendommen.

Vurdering

Der er ikke særlige forhold på ejendommen der giver anledning til at stille nye vilkår til transport.

4.2.4. **Driftsforstyrrelser og uheld**

Den største risiko for omgivelserne er uheld med gylle. Enten sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering af gylle. Endvidere kan der ske uheld ved pumpning af gylle fra staldanlæg til fortank.

Der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld. Der er stillet vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan hvori disse procedurer og foranstaltninger ved uheld skal fremgå. Beredskabsplanen skal indsendes til Tønder Kommune senest 1. december 2016.

Vurdering

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift er der i tidligere godkendelse fra 2009 stillet vilkår til opbevaring og håndtering af affald, brændstof, sprøjtemidler og andre kemikalier. Samt vilkår om anmeldelse af uheld til myndighederne og igangsætning af afværgeforanstaltninger. Med de stillede vilkår vurderes det, at risikoen ved eventuelle uheld minimeres.

4.2.5. **Støj**

De væsentligste støjkloder er: Støj fra transportere til og fra husdyrbruget, støj fra blanding af foder, fra fodring, fra vask med højtryksrensere og fra udpumpning af gylle fra stald.

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener er der i tidligere godkendelse stillet vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning, se bilag 6.

Den tidligere kostald ligger mere end ca 55 meter fra nærmeste nabobeboelse der dog ejes af ansøger. Tønder Kommune har ikke registreret klager over støj fra husdyrbruget.

Da ejendommen ligger i landzone uden lokalplaner og uden for samlet bebyggelse, er der ikke projekteret særlige tiltag for at dæmpe støjkloderne, hvilket heller ikke skønnes nødvendigt.

Under forudsætning af, at vilkårene overholdes, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige støjmæssige hensyn til omgivelserne.

Vurdering

Tønder Kommune vurderer at der ikke særlige forhold på ejendomme der gør, at der skal stilles vilkår til begrænsningen af støj. Der stilles ikke nye vilkår til støj.

4.2.6. **Skadedyr**

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr.

Husdyrbruget får regelmæssigt besøg af kommunens skadedyrsbekæmper af rotter og der er indgået en privat sikringsordning mod rotter.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så at skadedyrsangreb forebygges.

4.2.7. **Kemikalier og pesticider**

Maskinstation kommer med fyldt sprøjte og rengør sprøjten hjemme.

Vurdering

Da der ikke opbevares kemikalier og pesticider på husdyrbruget stilles der ingen vilkår.

4.2.8. **Olie og brændstof**

Diesel samt smøreolie bliver opbevaret i overensstemmelse med Olietanksbekendtgørelsen⁷.

Vurdering

Vi vurderer, at dette er tilstrækkeligt for at undgå olieforurening, og der stilles derfor ikke vilkår til olie- eller brændstofopbevaring.

4.2.9. **Ensilage**

Der er ikke længere ensilage på ejendommen.
Tidligere vilkår vedrørende ensilage udgår.

4.2.10. **Foder**

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT mht. foder: Anvendelse af foderplaner tilpasset dyrenes behov, foderanalyser samt mineralblandinger med lavt fosforindhold. Tønder Kommune vurderer at ovenstående tiltag også er BAT for kvægfodring.

Der udarbejdes løbende foderplaner i samarbejde med konsulent for at sikre en fodring, der tilgodeser dyrene samt optimal udnyttelse af foderet.

Vurdering

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT.

4.2.11. **Lys**

Der er i tidligere godkendelse redegjort for lys på ejendommen. Der er lys i stalden døgnet rundt, dog med reduceret mængde om natten (natsænkning). Lyset er både af hensyn til dyrene samt for at modvirke tyveri.

Vurdering

Der er i tidligere godkendelse stillet vilkår til begrænsning af lysgener for omgivelserne. Der stilles ikke nye vilkår til lys.

4.2.12. **Husdyrbrugets ophør**

Ved evt. ophør af husdyrproduktionen vil det blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand.

Der vil ske bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel.

Vurdering

Der er i tidligere godkendelse stillet vilkår om hvilke tiltag der skal gøres såfremt produktionen på ejendommen ophører. Da ansøger ikke ønsker at opføre tidligere godkendt gyllebeholder udgår det tidligere vilkår om at gyllebeholder uden tilknytning til eksisterende bygninger skal fjernes hvis den ikke har været i brug i 3 år.

Der stilles ikke nye vilkår vedrørende ophør af produktionen.

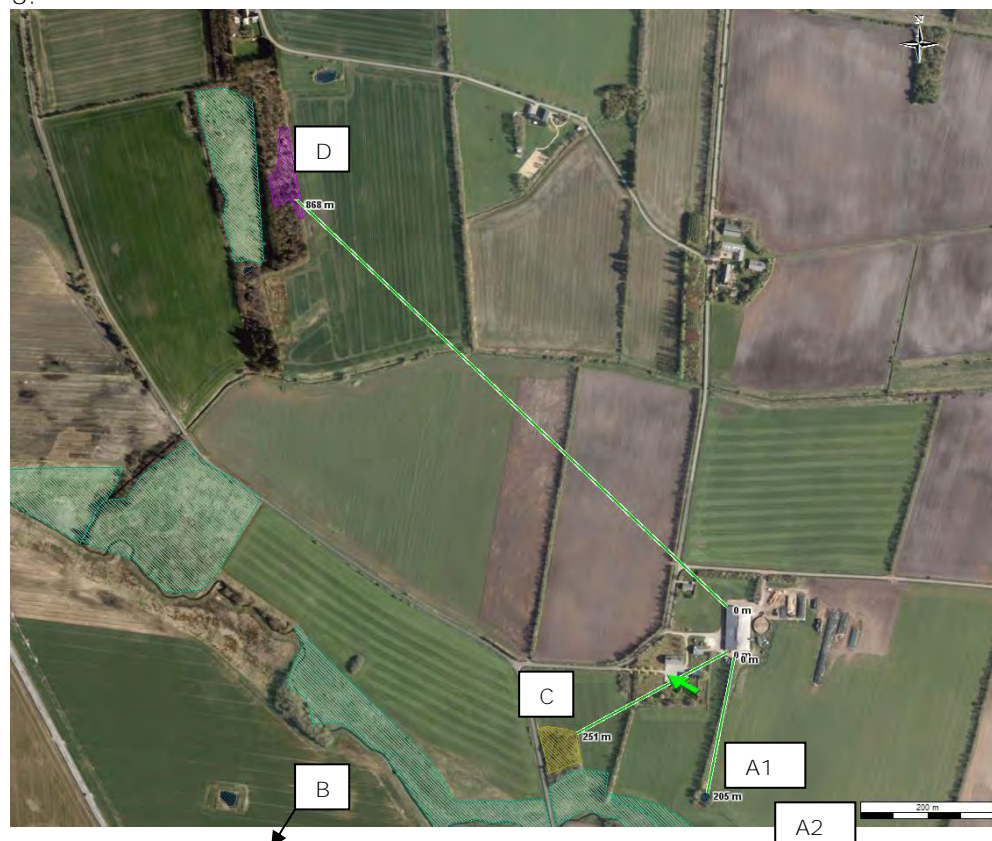
4.2.13. **Ammoniak**

Det generelle ammoniakreduktionskrav på anlægget.

Ammoniakfordampningen begrænses ved, at der i stalde med dybstrøelse strøes med rigeligt halm så gødningsmatten altid er tør i overfladen.

Tønder Kommune har i juni 2016 foretaget en besigtigelse af beskyttet natur omkring ejendommen.

Ved besigtigelsen kunne det konstateres, at et Vandhul 200 (A1) m syd for ejendommen er truet af tilgroning, domineret af dyndpadderok og desuden sødgræs, lysesiv og pil langs bredden. Vandhullet er ikke kategori 1,2 eller 3.

Beskyttelsesniveau for ammoniak på områder omfattet af husdyrlovens § 7.

Nærmeste kategori 1 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder, ligger ca. 2 km sydvest for anlægget. Det drejer sig om Mandbjerg Skov (B), der er udpeget på baggrund af forekomst af naturtyperne 3260 Vandløb med vandplanter, 7220 Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand, 9130 Bøgeskove på muldbund, 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund og 91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på området i Mandbjerg Skov, som viser at totaldepositionen fra husdyrbruget er på 0,0 kg N ha/år, se bilag 3.

Ca. 5,4 km nordvest for Kjærgårdvej 2 ved Allerup Krat ligger den nærmeste højmosse omfattet af lovens § 7, der ifølge kommunens vurdering er meget sårbar overfor tilførsel af kvælstof. Ca. 5,9 km mod sydøst ligger en anden næringsfølsom højmosse omfattet af § 7.

Tønder Kommune vurderer, at de nævnte kvælstoffølsomme naturområder, herunder de moser der er omfattet af lovens § 7 og Natura 2000 områderne beskrevet ovenfor, på grund af den store afstand til anlæggene ikke vil blive påvirket negativt som følge af forøget ammoniakfordampning fra anlæggene.

Nærmeste kategori 2 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, ligger mere end 3 km fra ejendommen.

Mosen 250 m sydvest for ejendommen (C) består hovedsageligt af et vandhul med omkransende pilekrat. Bredden var bevoxet med Baldrian, dunhammer, fløjlsgræs, og alm. Sumpstrå og diverse Pil. Pilekrattet var svært tilkommeligt og bestod primært af pil, brombær og nælder i kanten. Udpegningen som mose forbliver mose og den er derfor omfattet af kategori 3. En depositionsberegning viser at totaldepositionen på nærmeste kategori 3 natur fra husdyrbruget udgør 1,2 kg N/år. Merdepositionen i naturområdet er beregnet til 0,0 kg N dvs. at merdepositionen fra husdyrbruget ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N ha/år, se bilag 3.

Heden 870 m nordvest for ejendommen (D) viste sig at være mere end mose end en hede. Den vil derfor blive omregistreret snarrest. Mosen er omkranset af høje træer og er bevoxet med blåtop, mosebunke, krybhvene, sump kællingetand, lav ranunkel, harestar, kærtidsel, eng gedeskæg, kantet dueurt og fløjlsgræs. Mosen er vurderet til at være en kategori 3 mose. **En depositionsberegning viser at totaldepositionen på "Heden" 870 m mod nordvest udgør 0,2 kg N/år.** Merdepositionen i naturområdet er beregnet til 0,0 kg N, se bilag 3.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition er derfor overholdt.

Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder:

Mandbjerg Skov (B) er udpeget som Natura 2000-område og beliggende ca. 2 km fra ejendommen.

Beregninger viser, at ammoniakdepositionen ikke vil stige i området, se bilag 3.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke vil få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for Mandbjerg Skov som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det efter habitatbekendtgørelsen ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Ammoniakdeposition fra anlægget på områder omfattet af NBL § 3

Omkring anlægget på Kjærgårdvej 2 ligger der områder, der er beskyttet efter NBL § 3.

It-ansøgningssystemets beregninger viser, at der ikke er en merdeposition på over 1,0 kg N/ha/år på nogen af naturområderne.

Der er udført en beregning på den § 3 beskyttede mose (A1 og A2).

Beregningen viser en merdeposition på 0,0 kg N/ha og en totaldeposition på 0,6 kg N (200 m fra stalden) og 0,5 kg N (260 m fra stalden), se bilag 3.

Tønder Kommune vurderer, at de kvælstoffølsomme naturområder, ikke vil blive påvirket negativt som følge af den forøgede ammoniakdeposition.

Ammoniakdeposition fra udbringning af husdyrgødning

Flere af udbringningsarealerne støder op til § 3 beskyttede vandhuller og vandløb, - se afsnit 4.4.

Vurdering

Vi vurderer, at udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre en randpåvirkning på naturarealer.

4.2.14. **Lugt**

Der er foretaget en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning⁸ og FMK-vejledningen⁹. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
+ Lebækvej 4	0	FMK	73,78	65,96	73,78	65,96	793,13	Ja	Ja
+ Markvænget 44	0	NY	150,49	117,03	150,49	117,03	1.287,61	Ja	Ja
+ Toftlund Ejerlav, Toftlund	0	FMK	233,31	208,58	233,31	208,58	948,95	Ja	Ja

Beregningen viser, at der inden for genekriteriet på 15 OU/m³ ikke ligger enkeltboliger, og at der inden for genekriteriet på 7 OU/m³ ikke ligger hverken samlet bebyggelse i landzone eller områder, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende. Ligeledes viser

beregningerne, at der inden for genekriteriet på 5 OU/m³ ikke ligger nogen byzone eller sommerhusområder.

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Det vil sige, at de ikke indgår i vurdering af, om der ligger enkeltboliger eller samlet bebyggelse inden for de beregnede geneafstande.

Nærmeste bolig uden landbrugspligt, der ikke ejes af ansøger, er Lebækvej 4, der ligger ca. 760 meter nord for staldanlægget.

Vurdering

For at begrænse lugtgenerne er der i tidligere godkendelse stillet vilkår om, at stalde, anlæg og udenomsarealer m.v. skal renholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støv- og lugtgener uden for ejendommens grund.

Dybstrøelse, som ikke kan udbringes direkte på marken opbevares på møddingsplads ved gyllebeholder. Den faste gødning fra kalvebokse og kalvehytter lægges ligeledes på møddingsplads. Ved opbevaring af dybstrøelse i markstak, stilles der, af hensyn til naboerne vilkår om, at der ikke må opbevares dybstrøelse i markmødding inden for 100 m fra beboelserne og tilhørende haver.

Det vurderes, at der ikke er behov for at stille nye vilkår til begrænsning af lugtgener.

4.2.15.

Støv

Den største kilde til støvgenerne skønnes at være interne transporter, håndtering af foder og halm.

Vurdering

Der er i tidligere godkendelse af stillet vilkår om at driften ikke må medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal. Der stilles ikke nye vilkår til støvbegrænsning.

4.3. HUSDYRBRUGETS AREALER

Husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer udgør i alt 142,53 ha (se bilag 2).

Harmonikravet til en produktion på 238 dyreenheder udgør 140 ha. Harmonikravet på 1,7 DE/ha er dermed opfyldt.

4.3.1.

Ejede og forpagtede arealer

Ejede udbringningsarealer:

Kjærgårdvej 2, 6520 Toftlund: 126,85 ha

Forpagtede udbringningsarealer:

Ejd.nr. 21095, Tøndervej 8, 6520 Toftlund: 15,68 ha

4.4. BESKYTTEDE NATURTYPER OG ARTER

4.4.1. Beskyttet natur inden for udbringningsarealer

Ingen af de 142,53 ha udbringningsarealer er helt eller delvist registreret som natur, der er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Ligeledes ligger ingen af de 142,53 ha udbringningsarealer i områder, der er omfattet af Natura 2000 udpegning. Nærmeste Natura 2000 område i forhold til udbringningsarealer er Mandbjerg Skov.

4.4.2. Bilag I-arter

Ingen af udbringningsarealerne ligger i fuglebeskyttelsesområder. Nærmeste fuglebeskyttelsesområder i forhold til udbringningsarealer og anlæg ligger over 4 km væk. Det er Lindet Skov, Hønning Mose og Plantage, Lovrup Skov og Skrøp samt området Kongens Mose og Draved Skov.

Det vurderes på den baggrund, at det ansøgte projekt, ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne.

4.4.3. Bilag IV-arter

I habitatdirektivets¹⁰ bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af en række arter, hvor projektområdet ligger inden for eller i nærheden af artens naturlige udbredelsesområde. Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af de pågældende arter i projektområdet eller i den umiddelbare nærhed. Der er ikke indberettet observationer til www.naturdata.dk om observationer i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Snæbel

Snæblen findes kun i Danmark, og dens udbredelse er begrænset til Vadehavsområdet og de åer, der løber ud i Vadehavet. I Tønder Kommune findes snæblen i Vidå (inkl. Sønderå, Grønå og Arnå) og i Brede Å systemerne, samt en lille bestand i Brøns Å. Snæblen foretrækker de nedre og mellemste dele af vandløbssystemerne med fast bund og god strøm samt forekomst af sten/grus og vintergrønne planter. Den gyder sidst i november til begyndelsen af december, og æggene sætter sig fast på planter eller på stenbunden. Efter klækningen driver larverne passivt med strømmen og når efter en tid stillestående vandområder, hvor de opholder sig en tid, inden de er klar til at drive ud i Vadehavet. De største trusler for snæblen er: A) Spærringer, da snæblen ikke er i stand til at springe højt eller svømme igennem fisketrapper. B) Vandløbsreguleringer, da snæblen gyder på vandløbsstrækninger, der slynger sig naturligt. C) Forurening, da okker kan blive udvasket og tilstoppe æggene, så disse ikke kan få tilstrækkeligt med ilt. D) Afvanding og inddigning, der forhindrer dannelse af lavvandede opvækstområder for ynglen.

Vurdering: Det ansøgte projekt vurderes ikke at ville påvirke snæblen, da projektet ikke omfatter de under punkt a, b, c og d nævnte aktiviteter. Da terrænet på udbringningsarealerne desuden er ret fladt, vurderes det, at vandløbslovens 2 meter brede dyrkningsfri bræmmer er tilstrækkeligt til at hindre tilførsel af okker og næringsstoffer, der kunne påvirke snæblen.

Markfirben

Markfirbenet er udbredt pletvist over det meste af landet. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskråninger.

Vurdering: Inden for udspretningsarealerne vurderes der ikke at være potentielle levesteder af ovennævnte type og projektet vurderes ikke at påvirke markfirbenet.

Flagermus

Alle danske arter af flagermus er udpeget som bilag IV arter. Flagermus er udbredt over hele kommunen. De overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skove. Hvor de finder føde, afhænger af arten. Det kan bl.a. være over søer og åer, hvor flagermusene æder insekter som de fanger over vandoverfladen, i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Vurdering: Udbringningsarealerne kan tænkes at indgå i nogle flagermusarters fourageringsområder, men det vurderes, at der ikke vil være negative påvirkninger, da det ansøgte projekt ikke omfatter nedrivning af bygninger eller fældning af hule træer.

Odder

Odderen er nu udbredt i større vandløb og søer i hele Tønder Kommune, herunder Vidå, Brede Å og Brøns Å -systemerne. Odderen er territoriehævdende og kræver op til 10 km vandløbslængde, med relativt uforstyrrede krat, rørskovsområder e.l. til yngleområde og skjulested. Den har brug for mindre vandløb og grøfter til vandringer mellem fødesøgningsområderne og spredning. De største trusler for odderen er trafikdrab, hårdhændet vedligeholdelse af vandløb samt forstyrrelser på ynglestedet.

Vurdering: Det forventes at odderen kan forekomme i projektområdet, og at den kan benytte de mindre vandløb og grøfter til vandringer og den vil muligvis kunne yngle i naturområdet omkring Fiskbæk syd for ejendommen. Driften af arealerne der grænser op til naturområdet ændres ikke, og det vurderes derfor, at projektet ikke vil påvirke odderen og dens leveforhold væsentligt i området.

Birkemus

I Danmark er birkemusen fanget eller observeret i ældre skove, kratkove, enge samt på dyrkede marker. Formentlig stiller birkemusen forskellige krav til opholdssted, dels i forbindelse med vintersøvn (permanent, tørt opholdssted f.eks. veldrænet ældre skov), og dels i forbindelse med sommerens fouragerings- og yngleområde. Et bud på levested vil derfor være, at birkemusen kan findes der, hvor gamle skov- eller moseområder støder op til dyrkede marker eller skovenge. På trods af denne brede habitatdefinition er birkemusen kun fundet i to vidt adskilte hovedområder

i Danmark: i det vestlige Limfjordsområde, især nord for fjorden, og i det sydlige Jylland, syd for en linje Horsens-Varde og nord for Haderslev-Ribe. Et skøn over den danske bestands størrelse er vanskelig. Den nuværende og begrænsede viden om artens habitatkrav ikke gør det muligt, at skønne over dens reelle udbredelse. Der findes ikke viden om specifikke populationsestimater og udviklingstendenser.

Vurdering: Birkemusen forefindes næppe i området og det ikke har været muligt, at finde registreringer af arten. Der sker ikke ændringer i arealanvendelsen og derfor vurderes det, at projektet ikke får nogen indflydelse for birkemusen, såfremt den skulle forefindes i området.

Ulv

Efter næsten 200 års fravær er ulven genindvandret til Danmark, og der er observeret flere individer siden 2012. I Tønder Kommune er der i 2013 observeret ulv flere steder øst for Skærbæk, ved Skast mose og ved Jejsing, så arten formodes at kunne forekomme i hele kommunen. Ulven har brug for store sammenhængende naturområder, hvor den kan skjule sig, især når den skal opfostre unger. Ulven kan tilbagelægge mange km, og det vides ikke, om der er tale om omstrejfende ulve, eller om der er tale om ulve, der har slået sig ned, men der er ikke observeret unger i området.

Vurdering: Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke ulven, da der ikke sker ændringer i den nuværende landbrugsmæssige anvendelse af udbringningsarealerne.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet, inklusive i Sønderjylland. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i søerne grænsende op til udbringningsarealerne. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullerne gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Vurdering: Mark nr 1-0 og 18-0 grænser op til en § 3 beskyttet sø/vandhul (se side 25) der kan være levested for Spidssnudet Frø. Der må ikke sprøjtes eller køres husdyrgødning eller handelsgødning ud i en zone på 2 m omkring søen/vandhullet. Det vurderes, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt vilkår omkring bræmmer efterleves.

Stor Vandsalamander

Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, dog er den sjælden i Jylland vest for israndslinien.

Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse og ofte mindre end 100 m². Vandhullerne skal være solrige og der må gerne være vækst af undervandsplanter. Den kan godt findes i dybere, skyggede og mere forurenede vandhuller, men den yngler ikke der. Stor vandsalamander opholder sig en stor del af tiden på land. Her opsøger den områder med skjulesteder, som kan være sten eller døde træstammer.

Trusler mod vandsalamanderen er opfyldning eller tilgroning af ynglevandhullerne gennem øget belastning af næringsstoffer. Isolering fra andre vandområder gennem opdyrkning, anlæg af veje og byggeri er også en

trussel. Udsætning af fisk vil være skadelig, idet fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Vurdering: Stor vandsalamander forekommer, sandsynligvis som det eneste sted i kommunen, i den nordøstlige og østligste del. Da projektet har arealer med vandhuller i denne del af kommunen, vurderes det, at den store vandsalamander muligvis kan forekomme i projektområdets vandhuller. Det vurderes, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt der opretholdes en uændret sprøjte- og gødningsfri bræmme omkring vandhullerne i udspretningsområdet.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller

Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

For at beskytte levestederne for vandhullernes padder stilles vilkår om, at der skal holdes en 2 m gødnings- og sprøjtefri bræmme omkring § 3 vandhullet på udbringningsarealerne mark 1-0 og 18-0 – se billede nedenfor.

§3 beskyttet vandhul mellem mark 1-0 og 18-0

Sammenfattende vurdering

Samlet vurderer vi, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne for bilag IV arterne og andre fredede arter væsentligt, hvis der opretholdes en uændret husdyrgødningsfri bræmme omkring vandhuller på husdyrbrugets arealer. Dette stilles der vilkår om i godkendelsen.

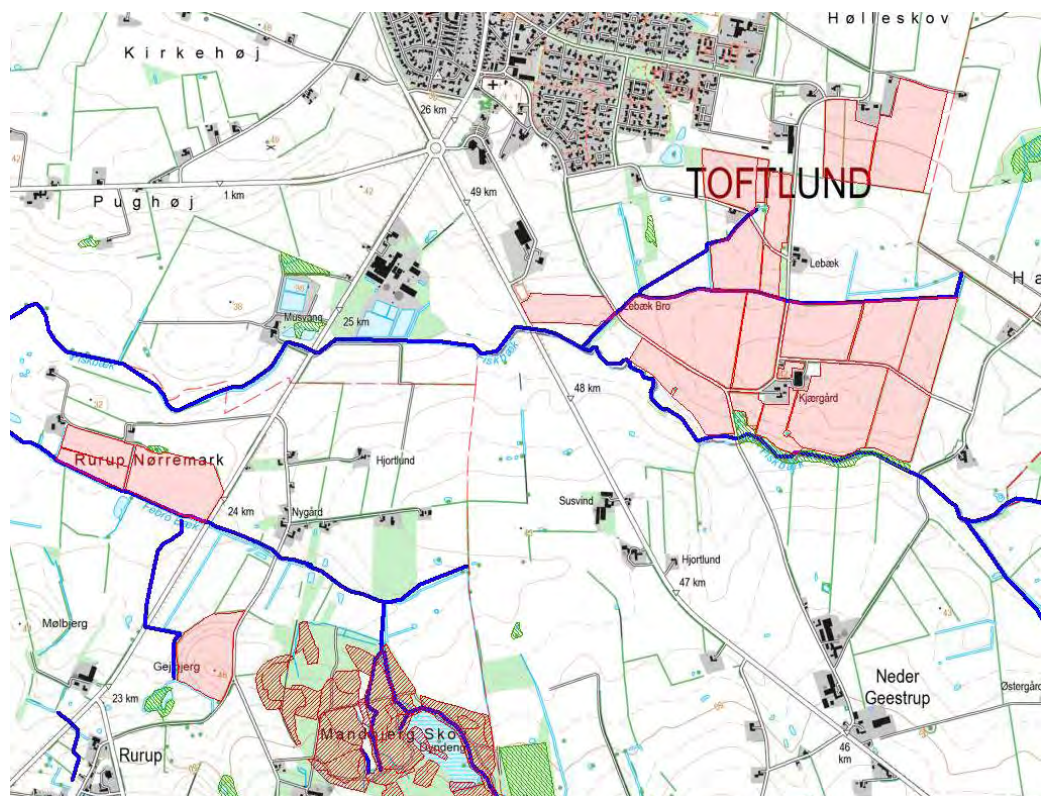
Det skal derudover bemærkes, at oprensning af tilgroede vandhuller samt etablering af dyrkningsfri forbindelsesveje til andre leveområder som enge, moser og vandhuller vil kunne forbedre livsbetingelserne for flere af bilag IV arterne (kræver tilladelse fra kommunen).

4.5. NITRAT OG FOSFOR

4.5.1. Nitrat og fosfor til vandløb og søer

Ingen af projektets udbringningsarealer grænser op til vandløb og søer med en hældning på over 6 grader mod den øverste kant af vandløb. Ingen af projektets udbringningsarealer grænser op til habitatvandløb.

Ingen af udbringningsarealerne ligger ifølge den nuværende viden i opland til fosforfølsomme søer. Ingen af udbringningsarealerne ligger i opland til målsatte søer.

Udbringningsarealer i Tønder Kommune i forhold til målsatte vandløb.

En del af udbringningsarealerne grænser op til vandløb, der er omfattet af vandløbslovens regler om 2 meter dyrkningsfri bræmmer. 2 meter bræmmekravet er overholdt på kortet over arealerne.

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander via Fiskbæk og Febro Bæk til Brede Å, der afvander til Vadehavet.

Brede Å er udpeget som EF-habitatområde H86. Habitatområdet omfatter hele Brede Å fra sammenløbet af Lobæk og Smedebæk til Ballum Sluse. Habitatområdet omfatter kun selve vandløbet. Udpegningsgrundlaget er Bæklampret, Flodlampret, Snæbel og Vandløb med vandplanter.

Hele habitatområdet er levested for snæblen, som er påvist indtil Løgumgårde. Området er også levested for Flodlampret, som er påvist i vandløbs-systemets øvre ende (Skallebæk). Bæklampret ses fra udløbet og ca. 8 km ind, samt syd for Åved plantage. Belastning af vandløbet med næringsstof-

fer synes ikke at påvirke arterne afgørende. Den manglende reproduktion for snæblen skyldes sandsynligvis primært fraværet af lave, vinterover-svømmede arealer, hvor larverne kan vokse til. Gensoning af strækningen ved Løgumkloster har muligvis forbedret Snæblens gydemuligheder.

Vurdering

Vi vurderer, at det ansøgte husdyrbrugsprojekt ikke vil få væsentlig virkning på vandløb og søer.

4.5.2.

Nitrat til Vadehavet

Den danske del af Vadehavet modtager årligt ca. 9.100 tons nitrat fra land, hvoraf en stor del stammer fra landbruget. Den danske del af Vadehavet er delt op i 4 Dyb, som hver har sit delopland. Tønder Kommune afvander til 3 af disse Dyb: Lister Dyb, Juvre Dyb og Knude Dyb.

Vadehavets udpegninger

Vadehavet har følgende udpegninger:

- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 (Vadehavet)
- EF-habitatområde nr. 78 (Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde).
- Ramsarområde nr. 27 (Vadehavet).

Udpegningsgrundlag for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 er følgende:

Ynglefugle:

• Bramgås	• Klyde	• Sandterne
• Havørn	• Hjejle	• Splitterne
• Blå kærhøg	• Lille kobbersneppe	• Fjordterne
• Mosehornugle	• Dværgmåge	• Havterne
• Blåhals	• Hvidbrystet præstekrave	• Dværgterne
• Vandrefalk	• Almindelig ryle	

Trækfugle:

• Kortnæbbet gås	• Kikand	• Strandskade
• Grågås	• Spidsand	• Stor regnspove
• Mørkbuget knortegås	• Skeand	• Rødben
• Lysbuget knortegås	• Ederfugl	• Hvidklire
• Gravand	• Sortand	• Islandsk ryle
• Pibeand	• Strandhjejle	• Sandløber

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde nr. 78 er følgende:

Dyrearter:

• Havlampret	• Stavsild	• Odder
• Bæklampret	• Laks	• Gråsæl
• Flodlampret	• Snæbel	• Spættet sæl

Naturtyper:

- Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- Flodmundinger
- Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- Kystlaguner og strandsøer

- Større lavvandede bugter og vige
- Rev
- Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter
- Vadegræssamfund
- Strandenge
- Forstrand og begyndende klitdannelser
- Hvide klitter og vandremiler
- Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
- Kystklitter med havtorn
- Kystklitter med gråris
- Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
- Fugtige klitlavninger
- Indlandsklitter med lyng og visse indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
- Næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- Brunvandede søer og vandhuller
- Vandløb med vandplanter
- Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
- Tørre dværgbusksamfund (heder)
- Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (vigtige orkide-lokaliteter)
- Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
- Rigkær
- Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- Skovbevoksede tørvemoser

Baggrunden for vadehavsområdets status som Ramsarområde er dets funktion som det mest betydningsfulde opholdsområde for især svømmeænder og vadefugle i Danmark. Desuden findes et meget vigtigt fælde- og overvintringsområde for flere andefugle, herunder sortand i området.

Beskyttelsesniveau

Hvis udbringningsarealer ligger inden for områder der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3, er der krav om, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne skal begrænses ved at nedsætte husdyrtrykket og/eller ved at nedsætte nitratudvaskningen fra rodzonen ved hjælp af f.eks. ekstra efterafgrøder eller nedsat kvælstofnorm.

Nitratklasserne er udpeget baggrund af, hvilke Natura 2000 vandområder, der er særligt sårbare overfor kvælstofudledning samt hvilke afstrømningsoplande, der pga. nedsat nitratreduktionspotentialer er i størst risiko for at belaste et Natura 2000 vandområde med udvasket nitrat fra udbringningsarealerne.

Ejendommen har arealer, der ligger i oplandet til Lister Dyb. Ingen af udbringningsarealerne til husdyrbruget på Kjærgårdvej 2 ligger inden for områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3. Der er således i

henhold til lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand ingen krav om reduceret husdyrgødningstryk.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt afskæringskriterier for skadevirkning af nitratudvaskning til overfladevande. Afskæringskriterierne kan ses her: <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>

Afskæringskriterierne punkter er gennemgået i det nedenstående for husdyrbrugets arealer i de forskellige oplande til Vadehavet. Punkt 2b er ikke relevant for Vadehavet, da det ikke er karakteriseret som et lukket bassin eller som et meget lidt eutrofieret vandområde.

Arealer i oplandet til Lister Dyb

Pkt. 1: Husdyrbruget i kumulation med andre planer og projekter

Da dyretrykket har været stigende i oplandet til Lister Dyb med 3,2 % fra 2007 til 2015 jf. statsforvaltningens oversigt, må udvaskningen ikke overstige den mængde kvælstof, der udvaskes fra et planteavlsbrug.

I den indsendte ansøgning (88096) er der en beregning, hvor det kan ses, hvordan udvaskningen ville være, hvis der udelukkende var anvendt handelsgødning svarende til et planteavlsbrug. Denne beregning viser en udvaskning på 76,4 kg N/ha. Udvidelsen på denne ejendom giver en udvaskning på 76,2 kg N/ha. Dette er under udvaskningen fra et planteavlsbrug. Udvaskningen er reduceret gennem følgende tiltag i form af 1% flere efterafgrøder, se vilkår 3.3.1.2.

Tønder Kommune har ikke kendskab til andre nye kilder, der ikke stammer fra husdyrproduktionen, der har betydet en stigning i nitratudvaskningen i oplandet til Lister Dyb.

På den baggrund vurderer vi, at nitratudvaskningen, fra husdyrbruget og fra andre planer og projekter, ikke er væsentlig for miljøtilstanden i dybet.

Pkt. 2a: Husdyrbruget i sig selv

Det enkelte husdyrbrug må ikke bidrage med mere end 5 % af den samlede nitratudvaskningen til Lister Dyb, der er 1.727 ton N pr. år. Dvs. det enkelte husdyrbrug ikke må udlede over 86,35 ton N pr. år, som svarer til de 5 %.

Ansøgningsskemaets beregninger viser, at den samlede mængde kvælstof, der udbringes på husdyrbrugets arealer er 21 ton N pr. år i ansøgt drift. Afskæringskriteriet for det enkelte husdyrbrug er dermed overholdt.

Det kan hermed konkluderes, at projektet ikke medfører en skadevirkning på overfladevande, herunder på Natura 2000- områder (yngle- og rasteområder for beskyttede arter).

4.5.3. **Nitrat til grundvand**

Husdyrlovgivningens beskyttelsesniveau i forhold til nitratudvaskningen til grundvand er rettet mod arealer beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er placeret inden for nitratfølsomme indvindingsområder, der er en samlebetegnelse for de nitratfølsomme indvindingsområder og indvindingsoplande, der er udpeget, jf. regionplan 2005.

Vurdering

Der stilles fastholdelsesvilkår om 1 procent ekstra efterafgrøder og i den forbindelse vilkår om dokumentation og egenkontrol.

For at undgå punktkildeforurening er der i tidligere godkendelse stillet vilkår om, at dybstrøelses-stakke ikke må placeres samme sted hvert år.

4.5.4. **Fosfor til Vadehavet**

Beskyttelsesniveauet (krav til fosforoverskud) i forhold til fosforoverskud gælder for arealer, der ligger inden for områder, der er udpeget som fosforklasse 1, 2 eller 3. Derudover må fosforudledningen af arealerne ikke overstige det niveau, som fremkommer ved maksimalt lovligt harmonitryk.

Vadehavet er, især på baggrund af de fysiske forhold, vurderet til at tilhøre de mindre fosforfølsomme Natura 2000 vandområder. Derfor er størstedelen af arealerne i oplandet til Vadehavet udpeget som fosforklasse 0 og her gælder som udgangspunkt de generelle harmonikrav.

Ingen af husdyrbrugets arealer er beliggende i fosforklasse, og det beregnede fosforoverskud overstiger ikke det overskud, der kan beregnes ved fuldt harmonitryk, hvilket betyder, at kravet til fosforoverskud på arealerne er overholdt. Fosforoverskuddet er beregnet til -0,5 kg P/ha/år dvs. der fraføres mere fosfor på arealerne end der tilføres.

Tønder Kommune finder ikke, at beskyttelsesniveauet i forhold til fosforoverskud skal skærpes, når det generelle fosforoverskud, beregnet i it-ansøgningssystemet, er overholdt.

Arealerne omfatter ikke områder, der skrâner i en sådan grad mod vandløb, at der er risiko for direkte belastning af Vadehavet gennem overfladeafstrømning af husdyrgødning.

Husdyrlovgivningens regulering af fosforudledningen til Vadehavet bygger på nyeste viden.

Sammenfattende vurderer vi, at projektet ikke gennem fosfortab fra arealerne vil kunne påvirke de arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for Vadehavet.

5 HØRINGER

Arealer udenfor Tønder Kommune

Der er ikke længere arealer i Haderslev kommune.

Nabo- og partshøring

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal partshøres i sagen er ansøger, og ejere/lejere af bebyggelse der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 279 meter. Der er to adresser inden for 279 meter, Kjærgårdvej 2 og Kjærgårdvej 4. Begge ejendomme ejes af ansøger. Lejere på Kjærgårdvej 2 fraflytter p.t. ejendommen. Det er derfor Tønder Kommunes vurdering, at den eneste part i sagen er ansøger der har haft udkast til miljøgodkendelse til kommentering.

6 KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videregiver herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest torsdag den **6. oktober 2016**.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte, at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

7

BILAG

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Arealer

Bilag 3: Naturberegninger

Bilag 4: Vilkår fra godkendelse meddelt i 22. september 2009

8 REFERENCER

¹ Bekendtgørelse 44 af 11-01-2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

² Bekendtgørelse 442 af 13-05-2016 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

³ Bekendtgørelse 926 af 27-06-2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

⁴ Bekendtgørelse 1578 af 08-12-2015 af lov om naturbeskyttelse

⁵ Bekendtgørelse 558 af 01-06-2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr

⁶ Bekendtgørelse 726 af 01-06-2016 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

⁷ Bekendtgørelse 1611 af 10-12-2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

⁸ <http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Lugt.ashx>

⁹ Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, udgivet af FMK, 2. udgave

¹⁰ Rådets Direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter

	Eksisterende bygning
	Projekteret bygning

ANLÆG Kjærgårdvej 2, 6520 Toftlund

KHL, Niels Bohrs Vej 2, 8000 Kolding Tlf. 76341700

Målforshold: 1:800

Iso:

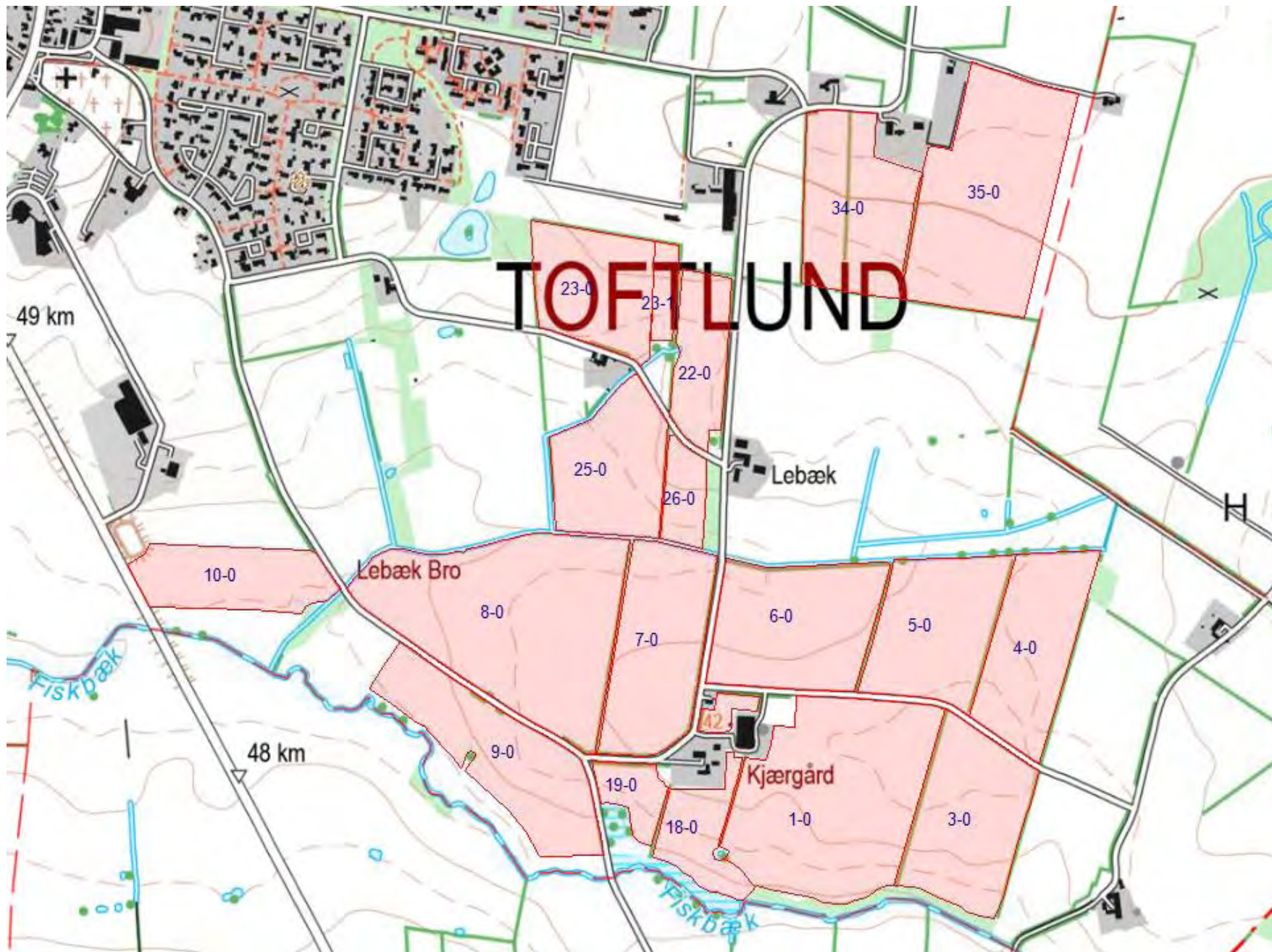
Denne korter er udarbejdet af KHL og er beskyttet af copyright. Alle rettigheder forbeholdes. KHL påtager sig ikke ansvar for anslåede kostnader.

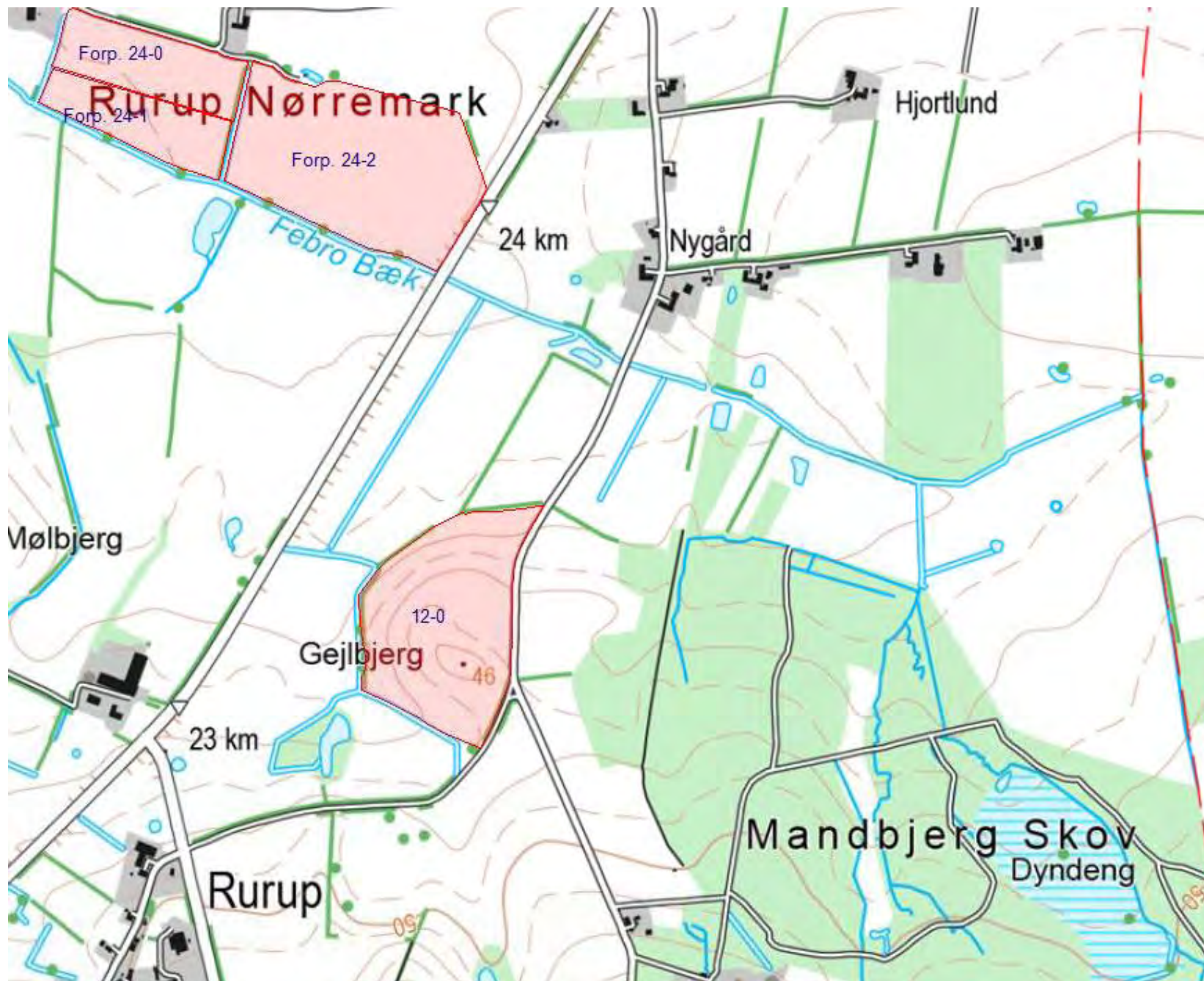
Dato Init.

03.05.2016 15:22:52 lea

EDLING HERCROS

NOTAT

Bemærkninger fra Tønder Kommunes besigtigelse – juni 2016

Vandhul 200 m syd for ejendommen. Truet af tilgroning, domineret af dyndpadderok, men der var også sødgræs, lysesiv og pil langs bredden. Ikke kategori 1,2 eller 3.

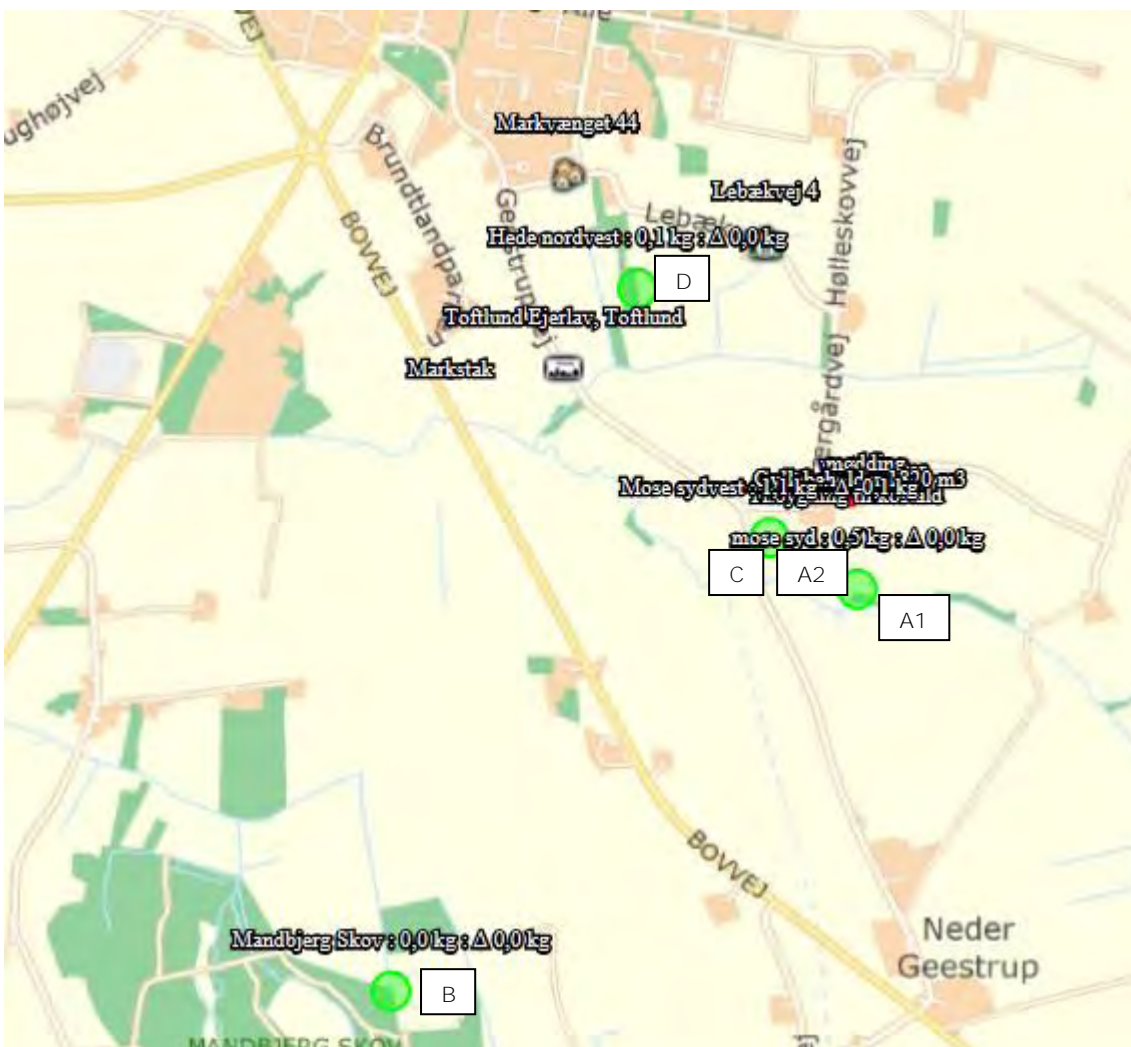
Mosen 250 m sydvest for ejendommen består hovedsageligt af et vandhul med omkransende pilekrat. Bredden var bevoget med Baldrian, dunhammer, fløjlsgræs, og alm. Sumpstrå og div. Pil. Pilekrattet var svært tilkommeligt og bestod primært af pil, brombær og nælder i kanten. Udpegningen som mose forbliver mose og den er derfor omfattet af kategori 3.

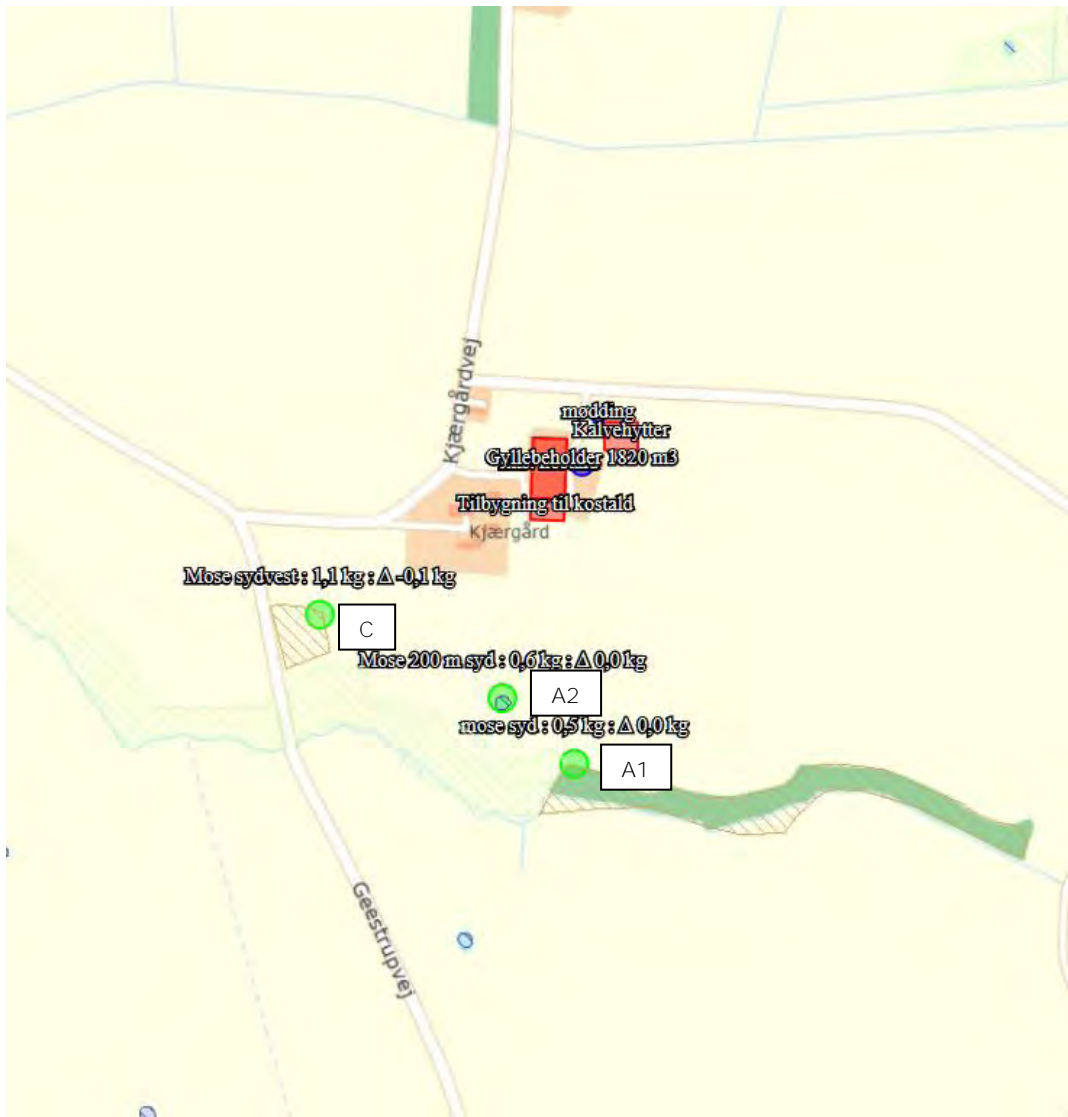
Heden 870 m nordvest for ejendommen viste sig at være mere end mose end en hede. Den vil derfor blive omregistreret snarrest. Mosen er omkranset af høje træer og er bevoget med blåtop, mosebunke, krybhvene, sump kællingetand, lav ranunkel, harestar, kærtidsel, eng gedeskæg, kantet dueurt og fløjlsgræs. Mosen er vurderet til at være en kategori 3 mose.

Beregning til naturpunkter kategori 1,2 og 3 natur samt Natura2000 området ved Mandbjerg Skov.

Opret naturpunkt							
Navn	Kategori ▲	Opretter	Kumulation	Ruhed	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]	
Mandbjerg Skov	1 B	Ansøger	En ejendom	S	+0,0	0,0	
Mose sydvest	3 C	Ansøger	Nul ejendomme	S	+0,0	1,2	
mose syd	3 A1	Ansøger	En ejendom	Mk	+0,0	0,5	
Hede nordvest	3 D	Ansøger	En ejendom	Mk	+0,0	0,2	
Vandhul/mose 200 m mod syd	3 A2	Myndighed	En ejendom	Mk	+0,0	0,6	

Ved kategori 1 natur, skal der foretages en vurdering i forhold til kumulationsmodellen jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Bemærk at den angivne værdi i kolonnen "kumulation" anvendes ikke til beregning af deposition.

4 VILKÅR

Godkendelse meddelt i september 2009 – vilkårstekst markeret med gult udgår.

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

4.1. GRUNDFORHOLD

4.1.1. Generelle forhold

4.1.1.1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Kjærgårdvej 2. Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 52883, og ejendommen er desuden knyttet til CVR nr. 10660041 og CVRP nr. 1000114019.

4.1.1.2. Husdyrbruget har tilladelse til et dyrehold på 210 malkekøer (årsdyr, tung race), 22 kvier (årsdyr, tung race, 22-25 mdr.), 26 småkalve (årsdyr, tung race, 0-3 mdr.) og 98 tyre (årsdyr, tung race, 40-60 kg) i alt svarende til 263,3 DE. Malkekøerne og kvieopdrættet skal stå i den eksisterende kostald. Kalve skal stå i kalvehytter.

Antallet af dyreenheder må variere med 10 % i løbet af planåret (1. august til 1. august). Dog må det maksimale dyrehold beregnet som et gennemsnit i perioden 1. august til 1. august ikke overstige 263,3 DE.

4.1.1.3. Antallet af dyr indenfor hver staldafsnit må maksimalt variere med 10 %.

Det tillades, at fordelingen mellem årskøer, opdræt og slagtekalve varierer inden for de dyreenheder pr. staldafsnit, der er angivet i tabellen efter på side 19.

4.1.1.4. Ejer skal underrette Tønder Kommune om besætningens/produktionens størrelse den 22.09.2014.

4.1.1.5. Husdyrbruget Kjærgårdvej 2 skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte ansøgning nr. 7424 version 8 og de indsendte supplerende oplysninger med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

4.1.1.6. Husdyrbruget skal anmelde og have miljømyndighedens accept, inden der må foretages ændringer af indretning og drift.

4.1.1.7. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet til enhver tid være gjort bekendt med miljøgodkendelsens indhold og betingelser. Personalet skal gøres opmærksom på de hensyn, der skal tages til nærliggende tagnedløb med forbindelse til Fiskbæk samt drikkevandsboringen GEUS 150.924. Her tænkes på risiko for forurening med gylle og andre forurenende stoffer. Personalet skal instrueres i, hvornår og hvordan beredskabet og miljømyndigheden skal tilkaldes/orienteres.

4.1.1.8. Ændringer i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) eller ophør skal meddeles til kommunen senest en måned efter ændringen.

4.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.2.1. Stalde

- 4.2.1.1. Landbrugets Byggeblad nr. 102.09-22 – Vejledning vedrørende anvendelse af beton i konstruktioner – skal følges ved etablering af staldgulve.
- 4.2.1.2. Driften af skrabeanlægget skal følge leverandørens anvisninger om optimal drift og vedligeholdelse.
- 4.2.1.3. Det skal sikres, at driften af den eksisterende kostald indrettes således, at der ikke sker afledning af vand fra stalden til drænsystemet og videre til Fiskbæk.

4.2.2. Ensilage

- 4.2.2.1. Plansiloer må ikke anvendes til opbevaring af husdyrgødning såfremt overfladevandet udsprinkles.
- 4.2.2.2. Kasseret ensilage skal løbende fjernes og opbevares overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener.

4.2.3. Ressourceforbrug

- 4.2.3.1. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således vandforbruget og vandspild minimeres.
- 4.2.3.2. Mælkekøleanlæg, malkerobotter og andre anlæg der er særligt energiforbrugende, skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

4.2.4. Spildevand

- 4.2.4.1. Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til gyllesystem og anvendes i henhold til gældende regler.
- 4.2.4.2. Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester samt transportvogne og marksprøjter skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder.
- 4.2.4.3. Beholderen til opsamling af ensilagesaft skal kunne rumme minimum 1. mdr. regnvand fra plansiloer, svarende til 70 m³. Alternativt skal der være ekstra kapacitet i gyllebeholderen til opsamling af ensilagesaft.
- 4.2.4.4. Der ikke må foretages affedtning af olierede maskindele på ejendommen.
- 4.2.4.5. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 15 m fra gyllebeholdere og pumpebrønde, skal sikres, så der ikke i.f.m. uheld ved beholderne kan afledes gylle til drænsystemet.

4.2.5. Driftsforstyrrelser og uheld

- 4.2.5.1. Der skal ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, straks ske alarmering til alarmcentralen på telefon 112, og igangsættes

afværgeforanstaltninger, der kan begrænse forureningen af omgivelserne mest muligt.

- 4.2.5.2. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- 4.2.5.3. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:
Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- 4.2.5.4. Beredskabsplanen skal senest ved ibrugtagning af godkendelsen være accepteret/godkendt af miljømyndigheden.
- 4.2.5.5. Hvis virksomheden konstaterer eller får begrundet mistanke om, at gylle eller olieanlæg er utætte, skal tilsynsmyndigheden/Tønder Kommune straks underrettes.
- 4.2.5.6. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.

4.2.6. Gødningsproduktion og -håndtering

- 4.2.6.1. Opbevaringskapaciteten skal være så stor, at der til enhver tid er kapacitet til opbevaring af gylle, ensilagesaft, vaskevand m.v. indtil udbringning kan ske (gældende regler).
- 4.2.6.2. Fast gødning skal ligge min. 6 mdr i stald/ på møddingsplads før det bringes i markstak, eller pløjes direkte ned (gældende regler).
- 4.2.6.3. Transport af husdyrgødning skal ske på en sådan måde, at så få beboelser som muligt påføres gener.
- 4.2.6.4. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
- 4.2.6.5. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn og der må ikke ske spild.
- 4.2.6.6. Efter udbringning af gylle på mark og fyldning af gyllevogne skal det sikres, at diverse rør og slanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje.
- 4.2.6.7. Ved transport af gylle på offentlige veje, skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at risiko for spild minimeres. Skulle der alligevel ske spil, skal dette straks opsamles.
- 4.2.6.8. Markstakke med dybstrøelse (kompost) og ikke saftgivende ensilage skal placeres min. 100 meter fra nærmeste nabobeboelse.

4.2.6.9. Markstakke med dybstrøelse (kompost) og ikke saftgivende ensilage må højst være placeret det samme sted i 12 måneder. Der skal herefter gå 5 år før dybstrøelsen eller ensilagen igen må placeres samme sted (gældende regler).

4.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.3.1. Ammoniak

4.3.1.1. Spalterne i kostalden skal rengøres med spalteskrabere.

4.3.1.2. Spalterne skal skrubes mindst hver 4. time (6 gange i døgnet), så det sikres at gødning og urin hurtigt fjernes fra spaltegulvet og ledes til gyllekanalerne.

4.3.1.3. Det er ansøgers ansvar, at spalteskraberen fungerer og er i drift.

4.3.1.4. Det skal dagligt tjekkes, at spalteskraberne fungerer.

4.3.1.5. Er en spalteskraber ude af drift, skal der hurtigst muligt og inden for en uge indsættes en anden.

4.3.1.6. Det skal dagligt tjekkes, at der ikke er spærringer f.eks. ligger klumper af gødning på spalterne, som forhindrer, skraberrobotten i at skrabe hele spaltearealet.

4.3.1.7. Forhindringer skal straks fjernes.

4.3.2. Lys

4.3.2.1. Mellem solnedgang og solopgang skal porte holdes lukkede for at reducere lysgenerne for omboende. Portene kan dog åbnes kortvarig ved ind- og udkørsel samt i forbindelse med udluftning i bla. varmeperioder.

4.3.2.2. Der må kun tændes udendørs lys efter behov.

4.3.3. Lugt

4.3.3.1. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene og fordringsanlæg holdes rene.

4.3.4. Transport

4.3.4.1. Senest 2 timer efter transport på offentlig vej, skal vejene være rengjort for jord m.m.

4.3.5. Støj

4.3.5.1. Transport af dyr, foder, halm samt al øvrig transport – på nær mælketransporter – til og fra husdyrbruget skal foregå inden for tidsrummet kl. 7.00 til kl. 22.00. Dog tillades akutte transporter uden for dette tidsrum.

- 4.3.5.2. Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer.

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

- 4.3.5.3. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A). Ved ekstern støjbelastning menes støj hidrørende fra husdyrbruget staldventilation, vakuumpumpe og andre faste installationer, gyllepumper/omrørere, foderblanding, fejmaskine o. lign. samt foder- og mælketransporter. Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

- 4.3.5.4. Miljømyndigheden/Tønder Kommune kan forlange, at husdyrbruget dokumenterer, at støjgrænserne er overholdt. Dokumentationen skal sendes til miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfristen herfor aftales med miljømyndigheden. Målingerne og dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens til enhver tid gældende vejledninger og af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen.

- 4.3.5.5. Støjmålingerne -beregningerne skal foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden og under de mest støjbelastede driftsforhold – eller som kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkloder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

- 4.3.5.6. Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves en årlig støjmåling. Udgifterne til dokumentationen betales af virksomheden.

4.3.6. Støv

Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal

4.3.7. Skadedyr

- 4.3.7.1. Der skal foretages effektiv skadedyrsbekæmpelse på ejendommen i overensstemmelse med Skadedyrlaboratoriets retningslinier for fluebekæmpelse på gårde og Skadedyrlaboratoriets retningslinier for rottebekæmpelse på gårde.
- 4.3.7.2. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v. og på et højt hygiejneniveau.
- 4.3.7.3. Opbevaring af foder skal ske på en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.m.).
- 4.3.7.4. Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levemuligheder for rotter.

4.4. HUSDYRBRUGETS AREALER

4.4.1. Husdyrbrugets udbringningsarealer

4.4.1.1. Der må kun udbringes husdyrgødning på de ejede og forpagtede arealer, der er vist som "bedriftens arealer" på kortbilag 2.

4.4.1.2. Ændringer i husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer til udbringning af husdyrgødning skal på forhånd anmeldes til kommunen, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de hidtidige arealer.

4.4.1.3. Der skal foreligge skriftlige forpagtningsaftaler i takt med og inden dyreholdet udvides.

4.4.2. Naturbeskyttelseslovens § 3

4.4.2.1. Markerne med nr. 15-0, 16-0 og 16-1, der er § 3 beskyttet eng og mose, må ikke modtage husdyr- eller handelsgødning. Arealerne må afgræsses med 0,8 DE/ha svarende til 4,96 DE.

4.4.2.2. Der må ikke sprøjtes eller køres husdyrgødning eller handelsgødning ud i en zone på 2 m omkring § 3 søer/vandhuller og § 3 vandløb vist på bilag 7.

4.4.2.3. Markstakke og kompost må ikke placeres nærmere end 100 m fra Fiskbæk.

4.4.3. Bilag IV arter

4.4.3.1. Der må ikke sprøjtes eller køres husdyrgødning eller handelsgødning ud i en zone på 2 m omkring de 2 beskyttede vandhuller/søer, som er vist på bilag 7.

4.4.4. Aftalearealer

4.4.4.1. De arealer, for hvilke der må indgås af tale om udbringning af husdyrgødning med tredjemand (aftalearealer), er vist som "aftalearealer" på kortbilag 2.

4.4.4.2. Aftalearealerne (8,15 ha) skal tilføres overskydende husdyrgødning fra husdyrbruget, dog maksimalt fra 5,6 dyreenheder pr. planperiode.

4.4.4.3. Der skal foreligge skriftlig aftale om udbringning af husdyrgødning, når der sker udbringning til tredjemand.

Ændringer i aftalearealer skal på forhånd anmeldes til kommunen, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de hidtidige arealer.

4.5. BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK

4.5.1. Anvendelse af BAT

4.5.1.1. Der skal foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg.

4.5.1.2. Ved udskiftning af lysinstallationer med lang daglig driftsperiode, skal der skiftes til energibesparende lamper.

4.5.1.3. Varmegenindvinding fra mælkekøling skal genanvendes, f.eks. til at opvarme vaskevand.

4.5.1.4. Gylle må kun omrøres forud for udkørsel.

4.5.1.5. Ved substitution af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at substitutionen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

4.6. AFFALD OG KEMIKALIER

4.6.1. Olie

Overjordiske olietanke som er etableret 1. september 2005 eller senere skal overholde reglerne i Olietankebekendtgørelsen¹, se vilkår i appendix A.

Overjordiske tanke med fyringsolie og motorbrændstof skal sikres mod påkørsel. Påfyldningsstude på over- eller underjordiske tanke med fyringsolie og motorbrændstof samt aftapningsanordninger på over- eller underjordiske tanke med motorbrændstof skal placeres inden for konturen af en impermeabel belægning indrettet med fald mod afløb, hvorfra der sker kontrolleret afledning. Alternativt skal spild fra påfyldning eller aftapning kunne opsamles i tætte sumpe eller opsamlingskar, der holdes overdækkede, således at de er beskyttet mod vejrlig.

Ved »impermeabel belægning« forstås et befæstet areal, der er uigennemtrængeligt for de forurenende stoffer, som håndteres på arealet. Ved "tæt" forstås uigennemtrængelig for de forurenende stoffer, som kan spildes i karret.

4.6.2. Affald

4.6.2.1. Husdyrbrugets medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares aflåst.

4.6.2.2. Hvis der opbevares spildolie og andet flydende farligt affald, skal det opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.

4.6.2.3. Hvis der opbevares fast farligt affald skal det opbevares indendørs på fast og tæt bund.

4.6.3. Pesticider

4.6.3.1. Påfyldning af sprøjte skal foregå under opsyn og fra separat vandtank eller fra vandforsyning med monteret kontraventil og min. 5 m fra boring.

¹ Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

4.7. LANDSKABELIGE HENSYN

4.7.1. Beplantning

- 4.7.1.1. Der skal etableres en afskærmende beplantning omkring den nye gyllebeholder (i sydlig, østlig og vestlig retning) og beplantningen skal vedligeholdes.
- 4.7.1.2. Beplantningerne skal være et 3 rækket læhegn bestående af egnskarakteristiske hjemmehørende træer og buske (således ikke glansbladet hæg og hybenrose).
- 4.7.1.3. Imellem planterne skal der være en afstand på 1,25-1,5 meter.
- 4.7.1.4. Den indvendige række planter plantes min. 5 m fra anlæggene.
- 4.7.1.5. Beplantningen skal etableres førstkommande plantesæson, efter at anlæggene er taget i brug.
- 4.7.1.6. Det opgravede materiale ved udgravningen til anlæggene skal udjævnes i et maksimalt 30 cm tykt lag på den omkringliggende dyrkede landbrugsjord eller bortskaffes.
- 4.7.1.7. Der må ikke fremkomme volde eller lignende efter udjævningen.

4.7.2. Bygninger

- 4.7.2.1. De nye bygninger og anlæg skal placeres som vist på bilag 1.
- 4.7.2.2. Der skal til bygningerne anvendes afdæmpede farver og ikke-reflekterende materialer.

4.8. HUSDYRBRUGETS OPHØR

4.8.1. Anlæg

Gyllebeholder, der ikke er placeret i forbindelse med bebyggelsen, skal fjernes, hvis den ikke har været i brug i 3 år. Der gives et års frist for fjernelse.

4.8.2. Drift

Ved husdyrbrugets ophør, skal –

- Gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/-kummer m.v. tømmes og rengøres. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.
- Alle olietanke tømmes.
- Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald og andet affald bortskaffes i henhold til Tønder Kommunes erhvervsaffaldsregulativ.

4.9. EGENKONTROL

4.9.1. Egenkontrol – generelt

4.9.1.1. Oplysningerne fra egenkontrollen skal opbevares samlet, være opstillet overskueligt, hele tiden være opdateret og være lettilgængelige for tilsynsmyndigheden.

4.9.1.2. Oplysningerne skal fremvises for miljømyndigheden på forlangende og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.

4.9.2. Egenkontrol – miljøteknologier

4.9.2.1. Der skal føres en driftsjournal for driften af spalteskraberne. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger om:

- Hvornår anlægget har været ude af drift
- Hvornår der har været service på skraberne

4.9.2.2. Der skal føres en driftsjournal for fluebekæmpelse: Driftsjournalen skal indeholde oplysninger om, hvornår og hvordan der er foretaget fluebekæmpelse.

4.9.3. Egenkontrol - dyrehold

4.9.3.1. Der skal føres en driftsjournal over dyreholdet. Som driftsjournal accepteres mælkeproduktionsopgørelser.

4.9.3.2. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for:

- Antal og alder af indsatte dyr.
- Antal dyr bortskaffet til destruktion.
- Antal og alder af dyr sendt til slagting.
- Antal solgte levende dyr.

4.9.4. Egenkontrol - ressourceforbrug

4.9.4.1. Der skal føres en driftsjournal over ressourceforbrug.

4.9.4.2. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger om forbrug af olie, vand, brændstof og sprøjtemidler.

4.9.4.3. Der skal endvidere føres driftsjournal over kontrol og vedligehold af mælkekøleranlæg. Som driftsjournal kan kvittering for den årlige kontrol anvendes.

4.9.4.4. Drikkevandsinstallationer skal efterses og rengøres minimum én gang ugentlig.

4.9.4.5. Der skal tages prøver af ensilage til foderoptimering. Der skal løbende udarbejdes foderplaner så fodersammensætningen afpasses.

4.9.5. Egenkontrol - affald

Der skal foreligge dokumentation for korrekt affaldsbortskaffelse f.eks. i form af logbog eller kvitteringer.

4.9.6. Egenkontrol – gødning og ensilage

4.9.6.1. Der skal føres et regnskab over modtaget og udbragt husdyrgødning.

4.9.6.2. Der skal føres en journal, over husdyrgødningsaftaler og/eller forpagtningsaftaler. Det skal registreres hvilke arealer, der er tale om, men også hvilken tidshorisont der er indgået aftaler om.

4.9.6.3. Der skal til enhver tid overfor tilsynsmyndigheden kunne fremlægges gødnings- og sædskifteplaner, samt gødningsregnskaber, som kan dokumentere, at husdyrgødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt og at harmonikravet overholdes.

4.9.6.4. Der skal føres journal over placering af markstak med dybstrøelse (kompost) og med ikke saftgivende ensilage. Når markstakken flyttes indtegnes den nye placering på et kort.